

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

5TE ÅRG.

DEN 15 MAJ 1904.

N^O 33

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Veit Brecher Wittrock. — Ögonblicksbilder från St Louis-utställningen. — Från hästutställningen i Kristiania. — Den stora ryttarfesten i Göteborg. — Tre bortgångna kulturens stormän. — Brokigt utomlandsnytt. — Japanska arméns framryckning i Norra Korea. — Barnens dag. — Några interiörer från 1904 års Paris-Salon. — Celebra gästspel i Stockholm. — Automobilolyckan vid Paris. — T. Kjelland. † — Det nya Stefanskapellet i Stockholm. — "Öga för öga och tand för tand" af E. Walter Hülphers. — Veckans porträttgalleri. — Från tennistäfflingarne. — Den utdömda folkteatern i Stockholm.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1904.

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM.

V. B. WITTROCK.
PROFESSOR BERGIANUS.

Elkelt; Kon. A.-B. Bengt Sjöfverparre Sthlm—Gbg.

VEIT BRECHER WITTRÖCK.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

I sitt testamente af den 20 dec. 1784 gjorde professor P. J. Bergius till Vetenskapsakademien en betydande donation, bestående dels af sin fasta egendom vid Karlsbergsallén, dels af sitt bibliotek och dels af en summa pänningar. Af jordegendomen hade donatorn skapat den på sin tid förnämsta fruktträdgården i mellersta Sverige. Afsikten med donationen var, "at Bergielund — så kallades efter professor Bergius' önskan egendomen — nu och i framtiden skall blifva en schola för horticulturen i riket, och at naturalhistorien, i synnerhet studium botanicum, genom denna inrättning vinner årlig tillväxt". Och i öfverensstämmelse med donators föreskrift utser Vetenskapsakademien en "professor bergianus", som har högsta uppsikt öfver anläggningen.

Bergielund ligger emellertid icke numera på sin gamla plats vid Karlbergsvägen, där på grund af för ringa kapital hvarken skolan eller trädgården kunde nå önskvärd utveckling. Det ursprungliga Bergielund blef nämligen på 1870-talet intaget i stadsplanen och, då flere gator skuro igenom det, odugligt till sitt ändamål. Med vederbörligt tillstånd såldes 1884 af akademien den gamla egendomen för 1,020,000 kr., och i stället inköptes Haga-Frescati vid Brunnsviken för 230,000 kr. Och här har en storartad botanisk trädgård kommit till stånd, delad i två afdelningar, en praktisk och en rent vetenskaplig-botanisk.

I raden af "bergianske professorer" intager den nu varande *Veit Brecher Wittrock* en bemärkt plats. Det är också han, som 1885-86 ledde flyttningen från Karlsbergsallén till Brunnsvikens vackra strand samt

uppgjorde och 1886—91 genomförde planen för den botaniska afdelningen af trädgården, hvarigenom växterna anordnats icke blott efter systematiska, utan äfven efter växtgeografiska och biologiska grunder.

W. är född i Holms socken, Älfsborgs län, den 5 maj 1839 och fyllde sålunda helt nyligen 65 år. Student i Uppsala 1857, blef han 1866 fil. d:r och docent i botanik, var 1865—78 lärare vid Uppsala privata elementarläroverk, förestod professuren i botanik 1875—76 och blef e. o. professor i ämnet 1878. W. kallades samma år till led. af Vetenskapsakademien och utnämndes 1879 till dennas "professor bergianus" samt till intendent för Naturhistoriska riksmuseets botaniska samlingar. Han har desslikes 1879—83 varit lärare i botanik vid Stockholms högskola samt företagit åtskilliga utländska studieresor. Af trycket har W. utgifvit en mängd botaniska arbeten och redigerar sedan 1890 "Acta Horti bergiani".

Samtidigt som vi återgifva en för H. 8 D:s räkning nytagen bild af den förtjante vetenskapsmannen, vilja vi fästa allmänhetens uppmärksamhet — icke minst den tillfälligtvis i Stockholms varande allmänhetens — på Bergielund, den i en så fager trakt belägna botaniska trädgården, där så många sevärdheter bland Floras barns finnas. Blott alltför sällan, företrädesvis då någon notis i de dagliga tidningarne meddelat, att "Nattens drottning" blommar, hittar allmänheten dit, ehuru vägen med den elektriska järnvägen från Engelbrektskatan tillryggalägges på en kort stund. H. 8 D. har förut lämnat bilder från Bergielund, hvarför vi nu endast visa en vy därifrån.

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STELM.

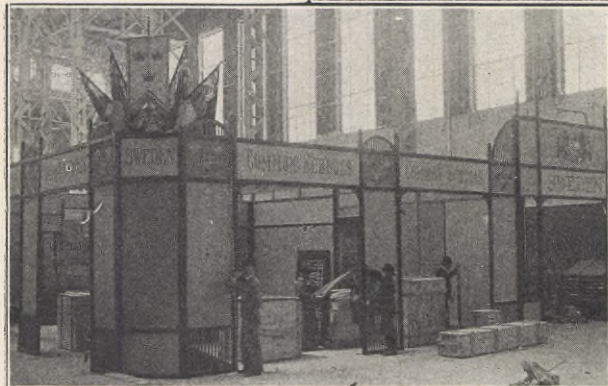
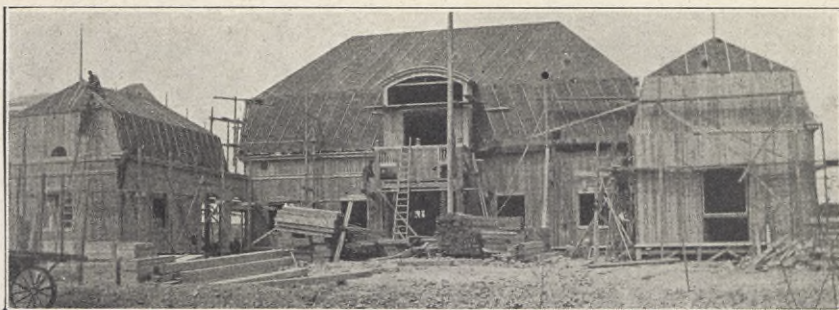
EN VY FRÅN BERGIELUND: Utsikt öfver Brunnsviken.

Kliché: Kon. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg

ÖGONBLICKSBILDER FRÅN S:T LOUIS-UTSTÄLLNINGEN.

Tagna af HVAR 8 DAGS fotograf å utställningen.

Ehuruväl utställningen, såsom vi omnämnde vid återgifvandet af en del illustrationer af palatsen i H. 8 D:s senaste nummer, icke var färdig å invigningsdagen böra dock de snaps-hots vår fotograf hemsändt vara af intresse för att följa expositionen i dess utveckling, i synnerhet i hvad berör våra svenska monter. Den öfversta bilden visar

hvit man någonsin besökt trakter där hon nu varit. Men hon hade också att utstå vedermödor så svåra, att hon vid ett tillfälle, då kölden var för stark för att kunna koka maten, blef af föraren nedgräfd i snö där hon fick vänta på hjälp i 10 timmar, endast vaktad af en eskimåhund. Som sagdt väcker den unga svenskan, som anordnat en egen utställning af Alaska-Kuriosa, stor uppmärksamhet.

Vår fotograf har också sändt några bilder af Igorrotindianer från Filippinerna, några ohyggligheter som "festa" på hundkött. Ett skådespel då sex hundar af vildarne slaktades och förtärdes synes ha varit för starkt för till och med de värt märkvärdighetshungrande utställningsbesökande.

En af attraktionerna är ett fullkomligt tyroler-

svenska villan 10 dagar före utställningens öppnande den 30 april och interiören därunder. Svenska afdelningen i undervisningshallen, tagen samtidigt med den förstnämnda.

Gruppportretten togs hos herr Ernst Lundblad, sekreterare i svenska villakommittén. Värden står längst till höger å fotografien och därefter dr Lagerstedt, ingenjör J. Norén, byggnadschef för villan, Ingenjör Axel Welin och herr Carl Lidman.

Bland damerna sitter värdinnan, fru Lundblad, längst till vänster å fotografien, därefter fröken M. Widegren, och fru Ella Ongman, samt framför dessa tränne kvinnliga korrespondenter till S:t Louistidningen. Fru Ongman, svenska till börd, är en å utställningen och af prässen mycket uppmärksam ung person. Hon begaf sig 1901 till Alaska för att söka guld, men misslyckades, och gjorde betydliga förluster. Hon fick då idén att samla kuriosa bland infödingarna i utbyte mot pengar eller varor. Härmed har hon företagit resor i nordligaste Alaska så äfventyrliga och farliga att ingen

SVERIGE I S:T LOUIS.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

NÅGRA UTSTÄLLNINGSMÄRKLIGHETER.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

landskap. Under monteringen, den 21 april, då vår fotograf tog den lilla bilden, föll verklig snö, hvorigenom landskapet blef så naturligt som möjligt.

*

I den mån vi erhålla fotografier från vår korrespondent skola vi i följd återgifva dem, så att våra läsare kunna följa expositionen vecka för vecka.

Under pågående tryckning ingår telegram att "Sveriges hus är öppnadt för allmänheten".

FRÅN HÄSTUTSTÄLLNINGEN I KRISTIANIA.

I Kristiania ha i dessa dagar afhållits uppvisningar i ridkonst i samband med hästutställning. Särskildt af intresse för Sverige var att två 1:sta-pris och ett hederspris togs af de svenska officerarne, som deltog i täflingarne. Kapt i Generalstaben G. Bouveng tog damernas hed.-pr. i precisionshoppn., samt löjtn. C. J. Ulfsparré vid Smålands Husarregte och löjtnanten frih. N. Palmstierna vid Andra Göta Art. Reg. 1:a pris i hvar sin klass prisridning. Det förtjänar nämnas, att pristagarna därvid på det varmaste hyllades från norsk sida af såväl kamrater som publik. Våra ryttares förträffliga hållning till häst rekommenderas af norska prässen till uppmärksamhet. I öfrigt hänvisa vi till våra illustrationer.

UPPSTÄLLNING.

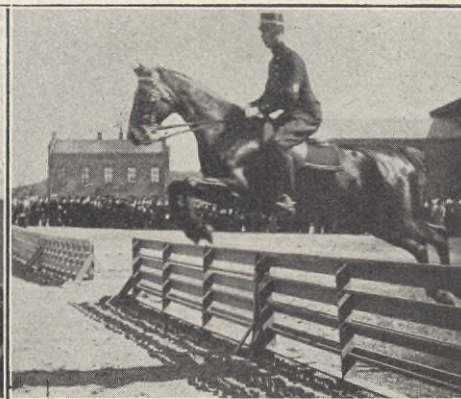
Kliché: Bengt Silfversparre.

FRÖKEN DE SEUE, enda deltagande damen.

LÖJTNANT MONRAD AAS å »Field Flowers», 2:dra pris.

KAPTEN G. BOUVENG å »Holger», Dam. hederspris i precisionshoppning.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stilm.—Gbg.

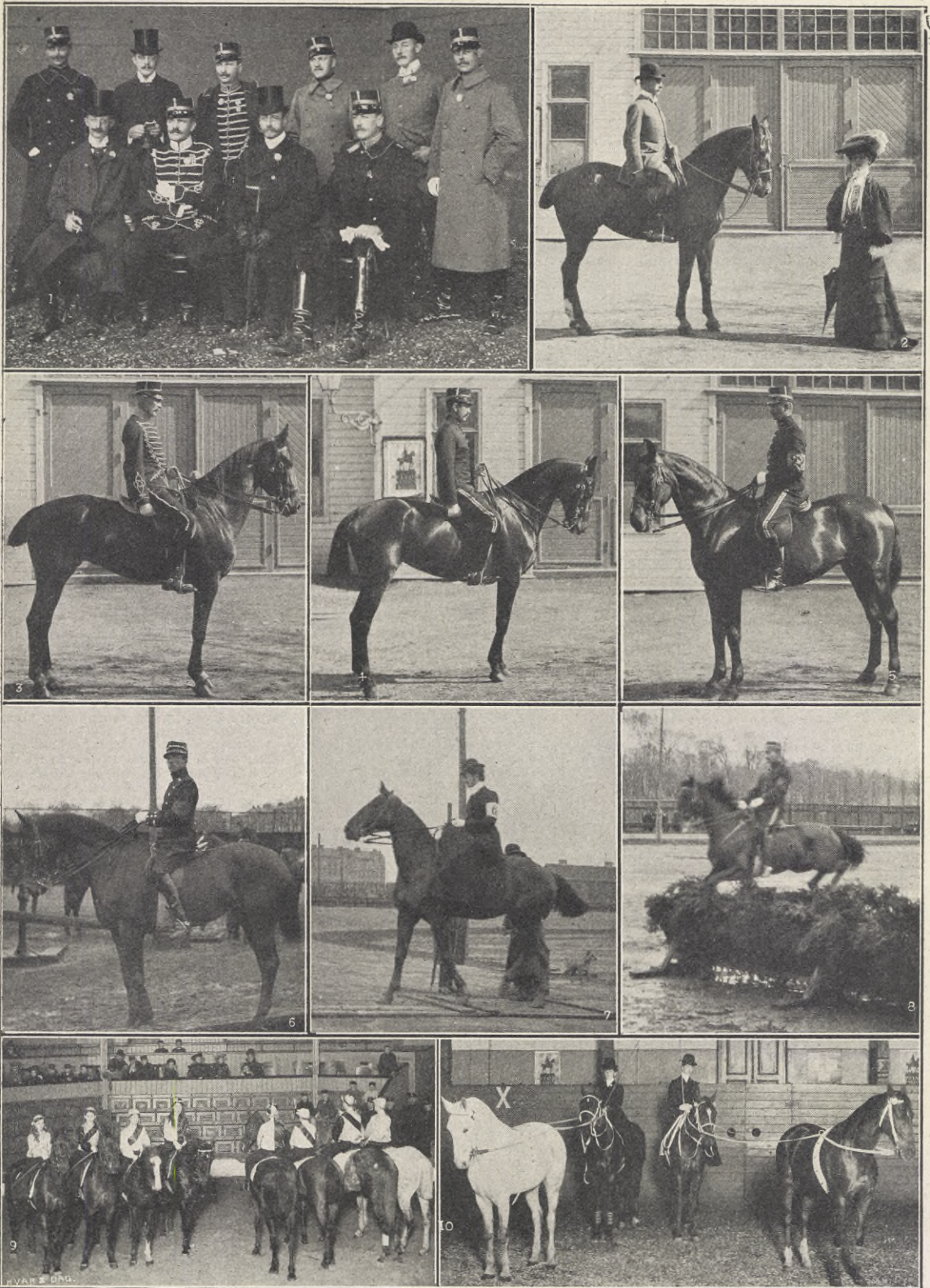
DE SVENSKA DELTAGARNE I TÄFLINGARNE: (fr. vänster) Löjtnant C. J. Ulfsparré, Kapten G. Bouveng och Löjtnant frih. N. Palmstierna.

KONUNGENS HEDERSPRISTAGARE »VIGOUR», tillhörig godsägaren F. Young.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stilm.—Gbg.

Fotografier af N. Skarpmoen, Kristiania.

DEN STORA RYTTARFESTEN I GÖTEBORG.
ANORDNAD AF GÖTEBORGS FÄLTRIDTKLUBB DEN 6/7 MAJ.

1) FUNKTIONÄRER M. FL.: Fr. v. sittande: ryttm. Boltensstern (prisd.), ryttm. Örn (prisd.), konsul Adolf Bratt (G. F. R. ordf.), kapt. Hammarskiöld (prisd.), stående: kapt. greve Wachtmeister, konsul C. O. Wijk, ryttm. v. Platen (prisd.), kapten Linton, frih. Ridderstolpe, kapt. greve Hamilton. 2-7) PRISTAGARE M. FL.: 2. Frih. Ridderstolpe å "Vetsera", tillh. fru C. O. Wijk (vid hästen), 1:a pris i prisridning kl. B. 3. Lötn. Ulfsparré å "Stella Polare", 1:a pris i ridning kl. A. 4. Frih. Palmstierna å "Germania". 5. Gr. Wachtmeister å "Athalie", 3:e pris i ridning kl. B. 6. Löjtn. Aas å "Field Flower", 3:e pris i hoppn. 7. Fröken Aaron, 1:a pris i prishoppn. för damer. 8) PRISHOPPNING. 9) DET UNGA GÖTEBORG. 10) TANDEM: Fröknarna D. Bergengren och G. Magnus, respektive 2:a och 3:e pris i prishoppning för damer.

No 6 och 7 efter amatörfotografier, de öfriga tagna för H. S. D. af Hoffotograf A. Jonason.

MAURUS JOKAI.

MAURUS JOKAI.

UNGARNS NATIONALHELGON.

Med Maurus Jokai gick en af de allra sista märkesmännen från det flydda seklets *Sturm- und Drangperiod* ur tiden, en af dem, som kämpat med både svärd och penna och som var sina idealer trogen till slutet, en af dessa sällsynta personer som kämpat i solskenet under hela sitt lif.

Son af en advokat, föddes han i Komorn den 19 febr. 1825, uppfostrades i Pressburg och slog sig sedan ned i Budapest för att studera juridik. Stillasittandet vid boken var dock något han ej kunde föredraga. Han visse ju att det var något i görningen därute, något som länge sjudit i sinna och som måste taga sig nittryck i handling.

Den unge Jokai var en hellefrad frihetssvärmare, och han ville också hafva sitt ord med i laget. Därför lämnade han studiekammaren och kastade sig tappert midt in i händelserna. Endast 21 år gammal blef han redaktör för en af hufvudstadens tidsningar, där han i början af Ungarns resning, år 1848, proklamerade "Pests tolf artiklar". Samma år hade Jokai gift sig med den ryktbara skådespelerskan Rosa Laborfalvi.

Lajos Kossuth, diktatorn, hade uppsagt huset Habsburg tro och lydnad. Sändor Petöfi sjöng sina seldiga frihetssånger för ett folk i vapen, och Ungarn drömde för kanske sista gången om en själfständig plats bland nationerna.

Sedan general Görgei öfvertagit diktaturen, drabbades emellertid de upproriske af slag på slag. Ryssland sände under Paskievitsjs befäl en här till Österrikes hjälp, Petöfi stupade — såsom man tror — ty hans död är en gåta — vid Szegesvar, och strax efteråt tvangs Görgei af ryssarne till kapitulationen i Villagos 1849.

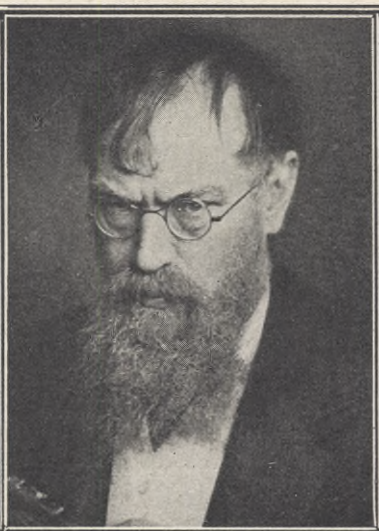
Vid underrättelsen om kapitulationen satt Jokai och åt middag med en af sina politiska vänner.

— Hvad skola vi taga oss till? utbrast Jokai.

— Det är mycket enkelt, svarade hans vän, gick ut i nästa rum och sköt sig.

Jokai ämnade på samma sätt gå sitt öde i förväg, då hans hustru, som begifvit sig till lägret, genom försäljningen af sina diamanter lyckades bereda honom en utväg att undkomma.

Efter fredsslutet har Jokai mestadels varit bosatt i Budapest, i egenskap af ledare för ett af landets största politiska organ. Därjämte har han oafbrutet deltagit uti det politiska lifvet, först som deputerat och på gamla dagar som ledamot af magnattafeln.

FRANZ VON LENBACH.

Hans popularitet, hans välgörenhet och hans förmåga att känna alla, de stora minnena som knöto sig vid hans person, hafva skaffat honom namnet "Ungarns nationalhelgon". En magyar är stoltare öfver att hafva mottagit i den lilla vackra villan vid Bajsa-Utza än i det kaiserliga Hofburg. Och hans 70-årsdag 1895 firades landet rundt såsom en nationell högtid.

Utom sitt fädernesland har han gjort sig mest känd genom sina skönlitterära arbeten, romaner, berättelser, skådespel, hvilka till ett, ett antal af flera hundra lästs med förtjusning världen rundt.

Änkling sedan många år, förlofvade sig i augusti 1899 den då 74-åriga Maurus Jokai med en 18-årig aktris Arabella Nagy, med hvilken han sedermera gifte sig. Detta väckte ofantligt uppseende, särskildt genom hans dotters förbittrade protest mot faderns nya äktenskap.

Ungarns "grand old man" publicerade emellertid omedelbart ett mycket dräpligt "försvar" för sitt djärva tilltag att vid så framskriden ålder åter knyta hymens band, hvarefter en försoning åvägabraktes mellan de stridslystna släktingarna.

*

Det meddelade porträttet är egenhändigt skänkt till den, som skriver dessa rader, vid ett besök i Budapest hos "Ungarns nationalhelgon". — Topsöe har rätt då han säger att "framstående personer blifva älskvärdare med åren".

Ty af revolutionens barske och fruktade hetsporr blef omsider den allra muntreste och älskvärdaste herre, hvilkens ålderdom värmdes af ett älskad folks odelade vördnad och tacksamhet, och hvilkens minne i trofast hägkomst bevaras af alla dem som haft äran sammanträffa med denne vördnadsvärde gamle, öfver hvars hufvud en politisk dödsdom en gång hvilade.

—st —st.

FRANZ VON LENBACH,

kanske den berömdaste af senare tidens porträttmålare, var född i Ober-Bajern 1836. Ursprungligen var han murare, och ritade väl knappast andra "gubbar" än dem som yrket i allmänhet älskar att anbringa som tillfälliga väggprydnader på ställen där de arbeta. Det visade sig emellertid att det var ett svalg befäst mellan Lenbachs gubbar och kamraternas, och så följde den unge muraren fingervisningen och blef — konstnär. Han var 17 år, när han slog om,

ANTON DVORAK.

och det dröjde en tid, innan han trefvat sig tillrätta i det nya landet. Men sedan han väl en gång fått vägen klar för sig, gick han med stora steg fram mot sin berömmelse. Morgongryningen i hans konst betecknas af en 1858 företagen Italia-resa. Hans färgtörstiga själ frässade bland venetianernas praktfulla dukar, och han fick genom detta studium underlag för sin egen kolorit. Sedermera kallad till Weimar som lärare kom han att fördjupa sig i Rembrandt, och från den stunden kan man säga att Lenbach funnit sig själf i de mättade, men dämpade akkord som känneteckna hans alstring. Den bekante baron v. Schack uppmärksammade honom tidigt och satte honom genom sin frikostighet i stånd till att genom resor i Italien och Spanien ytterligare vidga sin synkrets.

Bismarck är den som Lenbach målat oftast och bäst. Jämte Bismarck har man ett helt galleri af samtidens största män, förevidade af Lenbachs mästnarhand. En Moltke, en Richard Wagner, en Helmholtz, en Liszt, en Gladstone.

Lenbach var sedan 1884 ledamot af den svenska konstakademien.

ANTON DVORAK

blef lyckligtvis icke slaktare och värdshusvärd, såsom hans far, hvilken idkade dessa båda hederliga och lönande sysselsättningar, egentligen hade afsett. Utan när stugan blef för trång och byklockarens vetande nådde sina tränga gränser, begaf sig Anton till Prag för att drifva *sin* vilja igenom och bli musiker. Underhåll fick han skaffa sig själf, och det gjorde han också genom att spela altviolin i ett kapell. Under tiden iakttog han och lärde och förkofrade sig i tysthet, tills han en vacker dag fick kompositionen "Die Erben des weissen Berges" för kör och orkester uppfordrad och sa godt som med ett slag hade ett känt namn. Förmålligast med hjälp af det intresse som Brahms och Bülow visade honom, bröt han sig sedan hastigt fram till internationell berömmelse och hans slaviska danser och orkestersymfonier höra till det, som man ofta återfinner på våra konsertprogram.

Dvorak var på sätt och vis en gåpåarenatur som äfven inom musikens kunde ta sig försvarliga friheter. Men sådant varder alltid den människa förlåtet som vill något eget af ett varmt och öfverflödande hjärta och Dvorak var just en dylik personlighet.

Dvorak var född i Böhmen 1841. Jämte Smetana, hans lärare, räknas han till sitt folks störste komponister.

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sjölm.—Öb.

I. FRÅN KEJSAR WILHELMS BESÖK I KARLSRUHE. Kejsaren och storkhärigen åka till slottet från järnvägsstationen.

Vid den uppvaktning som med borgmästaren i spetsen hölls för kejsaren gjorde denne uttalanden vid hvilka den storpolitiska världen fäst synnerlig uppmärksamhet. Kejsaren inlade en kraftig maning till endräkt under hänvisning till "de händelser, som vi se utspelas inför våra ögon" (fransk-engelska uppgörelsen). Talet har framkallat talrika kommentarier, och man synes allmänt inse, att det antyder möjligheten af ett tyskt ingripande i världspolitiken. Det betraktas därför som ett tecken på tilltagande spänning i den internationella situationen.

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sjölm.—Öb.

JAPANSKA ARMÉNS FRAMRYCKNING: Underjordiska boningar, som kineser inredt åt sig i en ny stadsdel af Port Arthur. Genom japanska bombardemang har emellertid hela denna del af staden blifvit fullständigt "ödelagd".

JAPANSKA ARMÉNS FRAMRYCKNING I NORRA KOREA.

Efter fotografier.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöföretagare Sklm.—Odg

TRANSPORT AF PROVIANT M. M. TILL TRUPPERNA I NORRA KOREA: Halt i ett öfvergifvet koreanskt tämpel.

MARSKALK NODZU,
högste ledare af japanska landtarméns
operationer i Korea.

När japanerna under sin fram-
marsch nådde en koreansk by,
Tunan, nära Antung, befanns den
helt utrymd så när som på en 14-
åring. Denne, som emellertid var
gift, stannade trots det hans 25-
åriga hustru och alla andra flydde
för japanerna, då han var viss om
att icke blifva illa behandlad.

Efter fotografier.

Kliché: Bengt Sjöföretagare.

DEN ENDE KVARVARANDE I EN KOREANSK BY, påträffad af japanerna.

Efter fotografier.

BARNENS DAG.

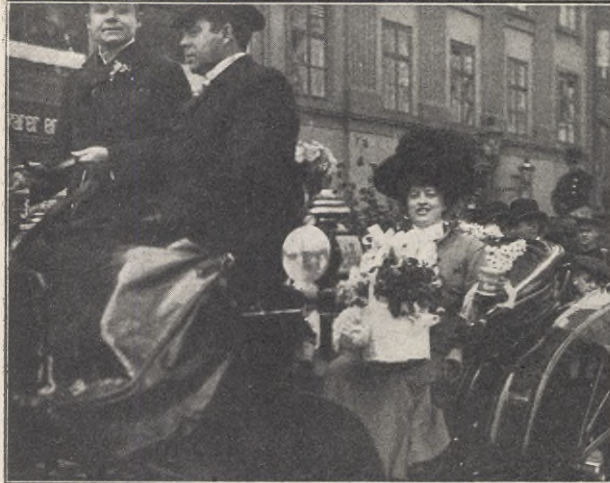
Efter en engelsk idé hade en del behjärtansvärda personer i Köpenhamn arbetat för att anordna en "barnens dag" då genom sparbössor o. d. af den stora allmänheten insamlas penningar till fattiga barns fromma. Då den första "barnens dag" gick af stapeln den 6 maj hopbraktes på så sätt omkring 100,000 kr. Idén är ansliående och borde kunna tillämpas äfven i Sverige.

Den 7 maj.

Den bild Köpenhamns gator i gårförtedde låter sig svårigen beskrivas i ett par rader — den var som en saga — ett praktfullt kapitel ur "tusen och en natt".

Sällan ha de goda köpenhamnarne visat så stor energi som vid denna insamling. Man tvangs — bokstafligen tvangs till att fömma sin portmonä — insamlingsbössorna lyste och skramlade öfverallt.

Redan från tidiga morgonstunden lyste solen med välsignad prakt och styrka ned öfver den flagg-

prydda staden — och de unga damerna som hade krupit i sina ljusaste "dresses".

På "gammeltorv", i stadens centrum voro fyra bodar uppställda, och i dessa bodar lyste damerna Betty Nansen, Olivia Jacobsen, Emma Thomsen och Ellen Aggerholm — alla skådespelerskor — i strålände toiletter. Med bedärande "smil" utbjödo de sina postkort och blommor till de förbigående. Fru Nansen godkände intet annat än sedlar — och det var nästan oerhördt att se hvilka sedelbuntar den ståtliga damen lyckades att insamla.

Bortåt 4-tiden körde en kortège af 10 vagnar genom "Ströget". I vagnarna sutto Köpenhamns vackraste och mest populära skådespelerskor. Steg för steg trängde hästarna sig genom den tät, jublande människomassan och pänningarne rägnade ned i damernas bössor.

Utanför caféerna och restaurangerna stego insamlerskorna ur — och

Öfverst: Vagnkortégen genom staden. Mellerst: T. v. Skådespelerskan fru Olivia Jacobsen med Skådesp. herrar Jacobsen och Wiehe å kuskbocken. T. v. Skådesp. fruarna Betty Nansen (i hvit bóa) och Karin Nielsen. Nederst: Skådesp. fruarna Augusta Wiehe (ljusklädd) och Olivia Jacobsen.

gingo in mellan cafégästerna. Fru Betty Nansen var den mest energiska af dem alla — hon gick från bord till bord — ståtlig att skåda i sin blåa "tailor made" med hvit strutsfjädersboa.

Nere på Gammeltovej stod den populäre revysångaren Fredrik Jensen och spelade positiv och sjöng — med red. Breidal som impresario. Som en jämn silverström flöto tio- och 25-öringarna ned i hans skinande höga hatt — och han log sitt allra bredaste leende.

Fram på eftermiddagen vågade kung Christian och prins Waldemar sig genom "Ströget" och de höga herrarne blefvo genast attackerade af några unga studenter som fingo 20 kr. Men allt efter som de skredo vidare fram blef kungens plånbok allt tunnare och tunnare och till slut måste han upptaga ett lån hos prins Waldemar, men denne var också läns. I alla butiker voro bössorna upphängda och man tvang hvarje kund att lägga in en slant i dem — om det också blott var ett öre. Agitationen var kolossal — och köpenhamnarne vrängde sina portmonäer med den beredvilligaste min i världen. Nå — ändamålet var ju vackert — Danmark lider brist på barnsjukhus — och önskvärdt vore om blott en bråkdel af all den glädje, sol och ljus som gårdagens insamling framkallade kunde nå de små sjuka stackare för hvars skull Köpenhamn för en gång visat sig från den generösa sidan.

Voyageur.

NÅGRA INTERIÖRER FRÅN 1904 ÅRS PARIS-SALON.

(Tillhör Brokigt Utomlandsnytt).

II. Af taflorna i årets Paris-Salon hvilka fylla en stor mängd salar kunna vi af naturliga skäl icke gifva någon totalbild, hvadan vi endast visa en så mycket lifligare interiör från det stora skulpturgalleriet. Å vår öfversta illustration ses den mycket omskrifna "Corinthe", i målad marmor och försedd med guldsmycken — den nyligen aflidne mästaren Gérômes sista arbete, fullbordadt dagen innan hans död.

Efter fotograf.

BROKIGT UTOMLANDSNYTT: II. Interiör från Skulptursalarne i Paris-Salonen.

Kliché; Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre Stilm—Öbg.

CELEBRA GÄSTSPEL I STOCKHOLM.

GERALDINE FARRAR. — CLÉO DE MÉRODE.

K. teatern i Stockholm har nu erhållit en ny gäst, Berlin-operans primadonna fröken Geraldine Farrar, hvilkens gästspel omfattar Margaretas, Julias, La Traviata's och Marias i "Bohème" partier.

Fröken Farrar, som för första gången uppträdde i tisdags, så att vi icke medhunnit gifva något omdöme beträffande hennes konst, är född amerikanska i Boston, men har förnämligast studerat i Paris, München och Berlin, bl. a. för Lilly Lehmann. Hon debuterade för tre år sedan på k. operan i Berlin som Margareta och erhöi genast engagement, hvilket räcker i ännu tre år. Fröken Farrars kontrakt tillåter henne emellertid att vissa tider gifva gästspel, och senast uppträdde den vackra amerikanskan i februari och mars på operan i Monte Carlo

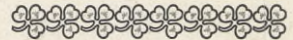
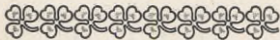

Efter porträtt.

GERALDINE FARRAR som Julia.

Kliché: Bengt Sjöforsvarre

Cléo de Mérode, den stora tjuserskan, har åter anländt till Stockholm och börjat uppträda i Cirque Moderne på Djurgården. Hon har denna gång andra toiletter än vid sitt förra besök i Stockholm och uppträder i nya danser, d. v. s. att de kallas nya, ty Cléos danskonst är nu en gång för alla inskränkt till vissa behagfulla, enkla rörelser och något därutöver förmår hon icke i aiseende på Terpsichores svåra konst. Men vacker är Cléo, lika vacker som förra gången, hennes ögon ha fortfarande sin härliga glans och hennes leende är lika mildt och intagande. Någon Cléofeber har dock icke på nytt uppstått bland Stockholmspubliken, som i alla fall visat sig intresserad och road af m:lle de Mérodes rentrée på cirkus.

Efter porträtt.

GERALDINE FARRAR som Margareta.

Kliché: Bengt Sjöforsvarre.

Efter porträtt.

CLÉO DE MÉRODE i sin nya grekiska dans.

Kliché: Bengt Sjöforsvarre.

Efter porträtt.

DE FÖROLYCKADE SVENSKARNE: HERR PER GUSTAF EKMAN (42 år) och SONEN PIERRE EKMAN (4 år).

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

Den 1 maj timade i närheten af Paris (vid Friches) en fasansfull olycka, i det ett exprästtåg, vid en vägöfvergång krossade en tillföle banvaktens uraktlåtenhet att stänga grindarne tvärs öfver skenorna körande automobil, därvid alla som voro i vagnen, 6 personer, dödades. Här i Sverige har olyckshändelsen väckt särskildt djupt deltagande då bland de förolyckade var en svensk, Herr Per Gustaf Ekman, och dennes 4-årige son. Herr E., bosatt i Paris, var son till aflidne snickerifabrikören Ekman å Ligna vid Stockholm samt bror till grossh. Emil Österlinds (Stockholm) fru.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

TYCHO KIELLAND.

Den 3 maj afled i Kristiania Kungl. Fullmäktigt *Tycho Kielland*, 50 år gammal. Sedan 1888 chef för Norsk Telegrambureau. Den aflidne var broder till Alexander Kielland.

DET NYA STEFANSKAPELLET I STOCKHOLM.

En vacker kyrkobyggnad har kommit till stånd i Stockholm vid Vanadislundén, i fonden af Döbeinsgatan. Det är Johannis

församling, som låtit uppföra Stefanskapellet, efter ritningar af arkitekten förste intendenten i öfverintendentensämbetet Carl Möller, hvilken härmed byggt sin tredje kyrka i Stockholm. De båda föregående äro Johannis och Gustaf Adolfs kyrkan.

Stefanskapellet påbörjades 1902, då grunden lades. Sockel och undervåning äro uppförda af granit, likaså de yttre trappuppgångarna. Den öfriga delen af kyrkan är beklädd med kalksten, och taket är belagdt med koppar samt skiffer. Kapellet rymmer 500 personer. Orgeln är icke placerad på läktaren midtemot altaret, utan i en tillbyggnad till koret. Intill kapellet är fogad en kyrksal, som ligger vid koret och hufvudsakligen är afsedd som plats för nattvardsläsning. Hundra barn kunna rymmas därinne. Vidare finns sakristia. Och i den våning som till följd af markens sluttning uppstått under själva kyrkan anordnas likbod och begrafningskapell.

HVAR 8 DAG.

HVAR 8 DAGS STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Sthlm—Öbg.

ÖGA FÖR ÖGA OCH TAND FÖR TAND.

För HVAR 8 DAG af E. Walter Hülphers.

Från en klar stjärnhimmel nedhänger en mängd gula, fosforescerande ljusknippen, som tyckas fladdra i väg från öster till väster likt vecken af en duk som häftigt skakas. Öfver de vida myrarna, där snön ligger manshög öfver dvärgbjörkskogen skjuta gula och blågröna flammor som om strömoln, små strömoln ständigt draga förbi månen. Men det är ljuset från norrskenflammorna som dansar öfver den blå snön. Luften är klar, bitande kall och grön som spädt vårgräs. Skogen är stel af frost och tung af snö med fantastiska former. De unga granarne se ut som om de helt klädt sig i pälsar af harskinn, på hvilka endast ett par tre öppningar här och där låta oss se skymten af frostbitet, svartgrönt barr, stenarne bilda oerhörda tufvor på hvilkas norra sida ligga mjuka blågrå skuggor. För öfrigt ser det ut som om stjärnhimmelen sänkt sig ner till jorden. Öfver allt gnistra stjärnor, blå, hvita, vingula och röda, långt bort på en väldig ämbuske som nertyngd af snö likt en heraldisk gripklo sträcker sig efter en gnistrande smaragd, lyser själfva Karlavagnen. Inte en vindfläkt, men långt inne i skogen ljuder ett sorl af människoröster. Det drager sig öfver åsarne ner mot fjällfloden, där den gör en stor krök strax nedom det tredje vattenfallet. En mil därifrån ligger en liten träkyrka ute på en udde högt öfver älven. Där sova finnbönder och lappar sida vid sida broderligt den långa hvilan, under små, lutande och halft öfversnöade träkors.

Öfver åsarne drager ett följe af sju män, två af dem äro lappar och klädda i renkoltar. De löpa på skidor och draga efter sig en flaksläde, på hvilken en svartmålad kista är fastsurrad. I den ligger gamle Paavo Ilko som dog i lungsof, och nu skall han ned till kyrkan på söndag. I två veckor har han stått på logen och väntat på att grannarne skulle få tid att hjälpa den unge Paavo med skjutsen, så att han är väl tillfrusen och hård som sten, där han ligger med händerna sammanknäppta öfver bröstet. Locket är ännu endast löst påskrufvadt, ty nere i kyrkbyn är det kanske någon som vill titta. För Paavo Ilko har på sitt sätt varit en vida berömd och märklig man. Han har en gång sutit inne på fängelse så långt söderut som i Luleå för olaga älgskytte och han var bekant och eftersökt för utomordentligt vackra vargskinn.

På sistone blef det allt mera skralt med honom och han kom aldrig mer med sin fot ner till kyrkbygden. Hostan tog makten af honom och lade honom ändligen på sotsängen. Och så hade han då gjort sitt som Paavo Ilko den äldre.

Och nu drog han ut från gården med större stass än han kanske haft någonsin förr i sitt lif. Sju skidlöpare för dragrepet, som i två dagar släpat honom fram öfver åsarne. Och nu var det på den tredje och sista.

På den långsträckt myr som sträcker sig från Narrasjock, eller är det Tuollas, nästan ända ner till Radpaskoski stannade plötsligt förlappen med en sväng åt sidan och lntade sig ner öfver snön. De andra männen häjdade sig också, så att släden stannade, och vände nyfiket hufvudena mot lappen, dock utan att släppa dragrepet.

”Hvad är det Nirjla?” frågade de.

”Det är nog vargen”, svarade denne. ”En, två, tre, ser jag, en hel skock också. Vänta litet!”

Han lutade sig än djupare ned, i det han drog af sig renhandskan, och med den bara handen kände han i några af spåren.

”Nygångna!” sade han och rätade upp sig igen. Öfverläppen blottade ett par spetsiga hörntänder som om han stått i begrepp att hugga dem i kött.

Nu är hatet mot vargen så stort att männen genast släppte dragrepet och samlade sig i klump omkring lappen. Några af dem togo bössorna från ryggen, ett par andra gingo i nedhukad ställning som Nirjla nyss och kände på vargspåren. Petrus Ullonen gaf tigande Paavo Ilko den yngre en blick. Denne såg på kistan ett ögonblick och därifrån på vargspåren, han tycktes strida med sig själf. Men efter en stund skakade han på hufvudet och återtog dragrepet.

”I morgon”, mumlade han, ”då gå vi vidare då!”

De som aftagit bössorna slängde dem åter öfver ryggarna. Och tåget satte sig åter i sakta gång upp mot åsen.

Men just som de kommo in bland de första björkarne och videbuskarne, blef det dån och lif därinne. En älgko och en kalv sprängde snedt förbi dem så att snön stod efter dem som en tät rök. En af karlarne hann att få upp geväret och sände ett skott in i snömolnet, och inom ett ögonblick voro alla männen på spåret, ty nu vädrade de blod och mat som dog att äta.

Det hade vargen gjort också, därför hade de nyss löpt fram där nere i flock.

”Här och här och här!” skrek den som skjutit, och när de andra susade fram till honom sågo de rödt på snön. Då började de flyga fram och tillbaks öfver snön som en flock sökande hundar, de satte in i skogen, skildes åt och följdes åt par om par, tre karlar för att drifva, två par för att genskjuta utför branterna.

Gamle Paavo Ilko skulle själf ha kommit med, om han kunnat komma upp ur sin öfvergifna kista.

Utför en ås kommer Paavo Ilko följd af Nirjla Kiddok, en af lapparne. Det går i susande fart öfver den hårdt packade snön, så att de ha svårt att väja för buskarne där i branterna. Framåt bara för brinnande lifvet, ty till höger om dem dånar och brakar det inne i skogen. Det är älgarna, det gäller att vara före dem nere på myren.

Snön är hård. Den bär skidorna men håller inte för smala älgben, framåt bara och var inte så noga med att väja för kvistarne! Mössan din får du söka rätt på på återvägen, Kiddok, då du inte såg till, att den satt fast på hufvudet, då du gaf dig i väg.

Och de krypa ihop som bollar på skidorna och träden tyckas buga ihop sig på sidan om dem, rätta upp sig igen och dansa ett halft hvar i rundt då de hafva dem bakom sig. Snön frasar mot skidbrättarna, deras ögon stirra kallt och grått framför dem, andedräkten är skälfvande, som då man försöker stå i vatten, hvar-enda sena är spänd. Till höger dånar det och brakar af afbrutet ris. Utför, utför... Med ett hopp flyga de ut i myrkanten, svänga in i snären. Ned på knä! I en blink hafva de bössorna framme. Pulsarna slå. Paavo andas in ett djupt andedrag, försöker tvinga andedräkten att bli längre, hans hand darrar. Han makar sig in till en stam och tar stöd. Det är tyst, älgarna ha stannat eller ha de gått en annan väg? Drefkarlarne ropa. Ha, där rullar en gråbrun skymt mellan träden. Älgarne ha villrådiga stått och sett på dem, men nu rusa de iväg utefter myrkanten. Det är omöjligt att se annat än skymtar för småskogen.

Då smäller Paavos bössa och smällen dör under den hvita krutskyn i ett sprödt eko. Det brakar fortfarande i småskogen af galloperande älg. Har han bommat? I väg bara! Och i väg bär det efter de stora dnbbelgroparne kring hvilka snöstycken äro vidt kringkastade. Små högar af mjuk fin snö. ”Där är han.” Det är älgkalven. Han har gjort en kullerbytta i detsamma han föll och ligger på rygg med den hvitgrå buken upp och knäna i vädret.

C. O. ULFSPARRE.

70 år fyller den 20 maj f. postmästare i Hernösand, Carl Otto Ulfsparré. Student i Uppsala 61, t. f. postmästare i Hernösand 63-74 och sistnämnda år postmästare därstädes.

C. E. TAUBE.

Den 30 april fyllde majoren vid Svea Lifgarde, slottsfogden på Stockholms slott, greve Carl Evert Taube, 50 år. Student 74, löjtnant vid nämnda regemente 80 samt major 01. Slottsfogde sedan 89.

L. J. TH. THORBjÖRNSSON.

Lektorn vid h. allm. läroverket i Umeå, L. J. Th. Thorbjörnsson, fyllde den 27 april 50 år.

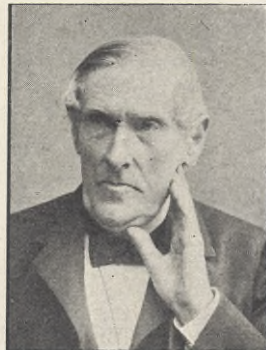
C. Söderberg.

Innehafvaren af firman S. Ingstad & Co. i Malmö, grosshandlaren Carl Söderberg, fyllde den 10 maj 50 år. Student 72. Hög tjänsteman i fri-mureriet.

C. BERGSTRAND.

Kyrkoherden i Horn (Skara stift) prosten Carl Bergstrand fyllde den 28 april 75 år. Student i Uppsala 50, past.-ex. 68, reg.-pastor vid Vestgöta reg. 70, kyrkoherde i Åsted 72, i Horn 83.

M. T. EEK.

En af Helsingborgs stads äldste, fabrikören M. T. Eek fyller den 22 maj 88 år.

G. F. HEDVALL.

Den 6 maj fyllde utgivaren af Gäfleposten, redaktör G. F. Hedvall, 60 år. Samma dag firade H. 35-årsdagen af sitt inträde i den tidnings redaktion, hvars utgivare och redaktör han varit i 33 ar.

S. EDSTRÖM.

Skeppsmäklaren i Malmö, f. d. sjökaptainen Simon Edström fyllde d. 10 maj 60 år. Aflade sjökaptens-examen 67, förde befäl å seglare och ångare 70-91, då han ingick i skeppsmäkterifirma.

C. W. R. BERGENSTRAHLE.

65 år fyllde den 7 maj f. d. kaptenen vid Väg- och Vattenbyggnadskåren, baningenjören Carl Wilhelm Rudman Bergensträhle i Sköfde. Stud. 56, löjtnant vid K. Väg- och V.-b.-kåren 64, kapten 78. Åfsked 93. Vid Stat. järnv. byggn. 62-81. Baningenjör sedan 81 vid Statens järnv. Stadsfullm. i Sköfde.

C. O. E. HJELM.

Postmästaren i Valdemarsvik, Carl Otto Enoch Hjelm fyllde 50 år den 7 maj.

(Forts. fr. sid 533)

Paavo ropar. Kiddok kommer till honom och hjälper honom att ropa. Så småningom komma de andra till och en af dem gör sin gärning med kniven. "Synd att vi inte fick kon! Det här blir inte många grytkok på hvar."

Men kon kommer tillbaka, hon vill inte lämna sin unge. Kiddok, som är den kvickögdaste af dem, får först se henne, där hon i en båge närmar sig utifrån myren, och utan ett ljud sjunker han ner på rygg och drar upp sina knän. På knäna lägger han bösspipan och skjuter henne.

Häftigt vända männen sig om. Kiddok reser sig upp i sittande ställning och pekar utåt myren.

"Där ligger hon!" flämtar han och hans ögon blänka som en knif men äro ändå halfslutna af matighet efter den oerhörda spänningen nyss.

Där ligger hon.

Då är det med ens som om något vände sig i strupen på Paavo och han tycker sig se den döde resa sig i kistan, där hon står ensam i norrskensljuset inne på skogsvägen. Och ute på myren ligger älgkon, som kom och ställde sig i håll därför att hon inte ville gå ifrån sin kalf. Men han hade gått ifrån sin

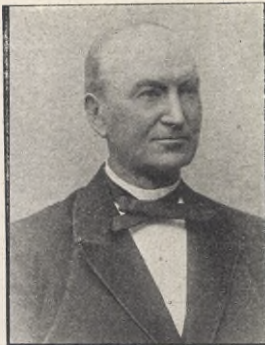

PORTRÄTTGALLERI

L. J. HOGBERG. †

Den 20 april afled i Sollefteå förra förvaltaren vid Sollefteå bruk, Lars Johan Högberg, vid mer än 93 års ålder. Lifligt intresserad af allmänna angelägenheter var H. på sin tid mycket anlitad för kommunala värt.

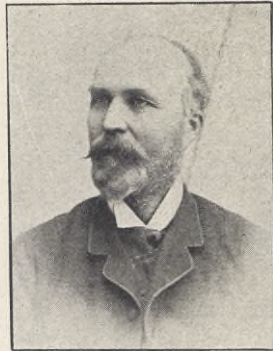
W. A. WKED. †

I Halmstad afled den 28 april handlanden Wilhelm August Wred, en af stadens äldste borgare, 81 år gammal. Han var från institutionens början tills för några år sedan stadsfullmäktig samt under omkring 30 år drätselkammarens ordförande.

C. W. SCHINKLER. †

Bruksägaren C. W. Schinkler afled den 21 mars å Jädersfors Bruk. S. började sin bana som underofficer vid Bohusläns reg. men ägnade sig sedan åt bruksrörelse och landbruk. En kommunalt mångbetrodd man ansågs S. som en framstående landbrukare.

JONAS WETTERLUNDH. †

F. disponenten Jonas Wetterlundh afled i Elmhult den 19 april, 62 år gammal. W. var disponent för Hörde Torfströfabrik samt senare för Malmö stads torfberedning strax invid Elmhult.

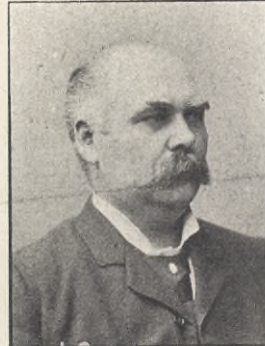
GEORGE SMITH. †

Maskiningjören George Smith i Örebro afled därstädes den 2 maj. Född 28 i Leicestershire (England) kom S. 56 till Sverige där han efter förutvarande anställningar erhöll verkmästare- och sedermera maskiningjörens befattning vid Köping-Hults järnvägs verkstäder. Afgick med pension 94.

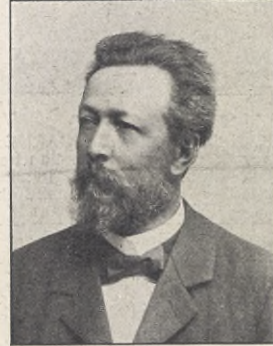
J. R. SJÖSTRAND. †

Nyligen afled i Stockholm grosshandlaren Johan Rudolf Sjöstrand, 61 år gammal, sedan många år innehafvare af firman A. T. Linnander & Co.

P. OLLÉN. †

Den 2 maj afl. i Stockholm redaktören för Svenska Morgonbladet, Per Ollén. Född 45 i Sorunda, stud. O. teologi i Uppsala, men afbröt på grund af samvetsskäl sina präststud. o. bidrog kraftigt till Sv. Missionsförb. tillväxt. Utgaf först Hemlandsvännen o. sed. 90 Sv. Morgonbladet. Lifl. intress. i nykterhetsverksamh.

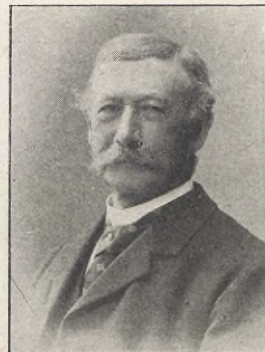
J. K. T. MUNTZING. †

Förre chefen för Vargöns Pappersbruk, ingenjör Johan Konrad Teofil Muntzing, afled den 1 maj i Göteborg, 54 år gammal.

A. NILSSON. †

F. föreståndaren för Folåsa räddningshem, direktör Anders Nilsson, afled den 28 april å Åsarp. Född 33, var N. i 15 år skollärare i Skåne, till dess han 71 blef föreståndare för räddningshemmet i Folåsa, hvilken befattning han lämnade helt nyligen.

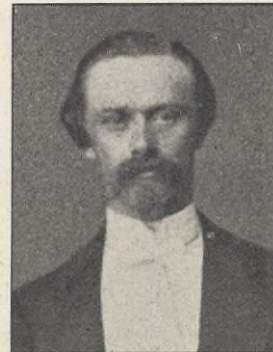
J. G. LECHÉ. †

Den 10 april afled i Lund possessionsnaten Johan Gabriel Leche i en ålder af 68 år, en framstående jordbrukare i sin trakt.

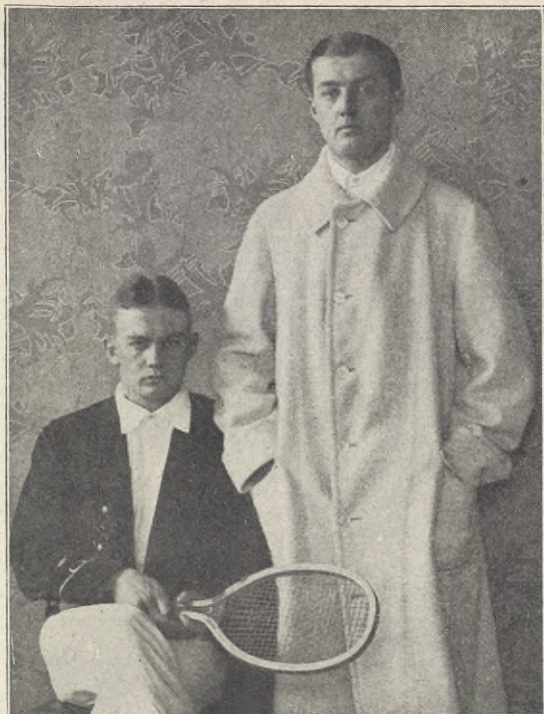
A. G. ROSENGREN. †

Byggmästaren i Söderköping, Anders Gustaf Rosengren, afled den 30 april i en ålder af 68 år. Ledamot af stadens byggnadsnämnd.

F. F. F. WESTERDAL. †

F. Postmästaren i Ragunda, Frans Fredrik Fjilbert Westerdal afled i Östersund den 21 april vid 62 års ålder.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Silfverparre.

FRÅN TENNISTÄFLINGARNE: Striden om mästerskapet i Sverige stod ytterst mellan herr G. Settervall (segrare) och sjökadetten T. Flygare, hvadan den förre således är årets svenske champion.

far för ett stycke kött, han som nu var mer än en vanlig människa, ty han var död och hade dödsstarkhetens helighet öfver sig. Skräcken grep honom. Han tog en af karlarne i armen. Nu . . . nu hade han nog att vänta straff. Norrskenets gröngula flammor på snön. Där drog det skuggor fram.

"Vi få gå!" sade han häftigt och med blicken vild.

"Vi ska väl slakta den andra med!" sade han som nyss sysslat med kalven. Ett par andra gömde de urtagna inälvorna i snön. De gröngula norrskenslågorna fladdrade öfver myren.

"Vi få gå!" sade Paavo hest.

Men de andra karlarne lydde honom inte. Två af dem gingo ut för att syssla med den skjutna kon.

"Kom så gå vi före", sade Petrus Ullonen och fattade sin staf, och vändande sig till de andra tillade han. "Glöm inte att täcka öfver dem väl, ni kommer väl ihåg vargspåren däruppe."

Och så skidade de iväg uppför åsen.

"Det var synd att vi sköto kon också", sade Paavo efter lång tystnad. Ullonen såg förvånad på honom, men så förstod han och svarade endast:

"Älkkött är god mat."

Och Ilko teg, ty han också förstod honom så väl. Älkkött är god mat för fattigt folk. Det var bara hans dåliga samvete som slog honom. Det där att han sprungit ifrån sin far som nu hade något hos sig af att man stod inför vår Herre hvar gång man steg fram till liket. Eller var det inte det som gjorde att han då alltid måste taga af sig mössan? Det hade han aldrig gjort för honom medan han gick och stod i lifvet. En död man, och sådana hade han hört sägas brukade gå igen . . . Norrskan är styggt då det dansar fram med skuggor under träden. Det var

gröngult alldeles som . . . Och de blå skuggorna under kindknotorna. Han ryste.

"Så besynnerligt att hon kom tillbaks", sade han långsamt. Han blef nästan rädd för sin egen stämma.

"Det var kalvens skull", svarade Ullonen.

"De äro bra kära i sitt", tillade Ilko.

"De äro nog det", svarade Ullonen.

Men han, han hade kunnat göra som han gjort. Och Gud nåde honom nu kanske för honom. Han hade gjort någonting styggt emot honom, värre än om han gått och smutsat ner hans bädd medan han lefde . . .

Hastigare och hastigare löpte han. Kanske kunde han därigenom göra det onda mindre svårt. Snart var han framme. Då stannade han plötsligt slagen af fasa. Kistan stod ej mera på flaken, den låg kullvräkt på marken. Svepningen . . . En flock vargar. Utan att tänka fick han lodbössan från ryggen. Ett skott. Nu sköt också Ullonen. Där bortifrån kom ett långdraget tjut och de öfverlevande vargarne flögo in i skogen.

Då de kommo fram och fingo se liket . . . Ullonen fick ensam lägga det tillbaka i kistan och sluta till locket. Ilko måste vända sig bort. Men han hade fått se en skymt af det söndersargade ansiktet . . .

Det var nog för hans lifstid.

DEN UTDÖMDA FOLKTEATERN I STOCKHOLM.

Af Stockholms teatrar komma Vasateatern och Folkteatern att stängas på grund af öfverståhållareämbetets beslut med anledning af de resultat, hvartill kommittén för undersökning af Stockholms teatrar beträffande eldfarlighet kommit. Folkteatern vid Östermalmstorg tyckes redan i midten af månaden skola för alltid upphöra med sin verksamhet. Denna teater, som, byggd af professor Scholander, öppnades 1856 och då kallades Ladugårdslandsteatern, har allt sedan 1889 haft en glansperiod och otvivelaktigt varit till gagn, i det att den bjudit de bredare lagren på i allmänhet ganska god dramatisk konst.

De revyer, som spelats från nyåret till långt fram på våren, ha år efter år dragit "hela Stockholm" till den lilla salongen, som nu kommer att ändras till butiker och verkstadslokaler.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché: Bengt Silfverparre.